

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Культурологічна біографістика

Освітній ступінь Третій освітньо-творчий
Спеціальність 026 Сценічне мистецтво
Освітньо-творча програма 026 Сценічне мистецтво
Ступінь вищої освіти Доктор мистецтва

Статус Вибіркова

Семестровий контроль Екзамен

Курс	1
Семестр	2

ECTS	3
Годин	90
Лекції	20
Семінари	20
Самостійна робота	50

Інформація про викладача

ПІБ	Бондарчук Віктор Олексійович доктор мистецтвознавства, професор
Профіль викладача	
e-mail	art2603@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Мета

Спецкурс спрямований на комплексне вивчення методологічних засад сучасної біографістики в контексті дослідження творчих біографій особистостей та формування науково-теоретичних принципів та дослідницької культури для їх аналізу. Будучи необхідною складовою сучасних фундаментальних культурологічних досліджень біографістика як наукова галузь та навчальна дисципліна переживає ревізійні процеси (так званий «біографічний зсув» (turn), в ході яких сформувались на продовжують формуватись методологічні засади неklasичної біографістики та неklasичного біографічного дискурсу. Отже дослідникам-культурологам необхідно орієнтуватись в даних тенденціях та процесах, відповідно на досягнення даної мети і спрямований курс «Культурологічна біографістика». Також курс послугує закріпленню умінь ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень в аспекті біографічного дискурсу у власних наукових проектах та розвідках майбутніх докторів мистецтва.

Завдання курсу:

- осягнути генеральні теоретико-методологічні напрямки дослідження творчих біографій митців;
- сформувати знання про творчу біографію як культурну модель презентації особистості;
- розширити уявлення про сучасний культурологічний тезаурус в аспекті неklasичної біографістики як галузі культурологічного пізнання, усвідомлюючи процесуальність трансформацій та модифікацій понять (усталених, загальнонаукових та новітніх);
- вдосконалити уміння з набутих дослідницьких позицій формувати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку гуманітаристики.

Структура

Дисципліна складається з двох змістовних модулів, включає 90 годин, з яких лекційних 20, семінарських – 20, самостійних – 50.

Перелік тем

Тема 1. Культурологічна біографістика: об'єкт, предмет та її специфіка як наукової галузі та навчальної дисципліни.

Тема 2. Методологічні засади класичної та неklasичної біографістики в контексті дослідження життєтворчості.

Тема 3. Історія життя як дискурсивна практика та наративний конструкт.

Тема 4. Біографічний дискурс в контексті меморіальної культурології.

Тема 5. Саморепрезентативні моделі життєтворчості: автобіографія.

Тема 4. Біографія митця в контексті комунікативної моделі часу.

Тема 5. Біографістика в контексті наукових концепцій, шкіл та напрямків

Тема 6. Творча біографія особистості як феномен часу.

Тема 7. Архівістика у дослідженні біографії особистості

Тема 8. Сучасний біографічний дискурс в створенні іміджу

Форми та технології навчання

Методика викладання передбачає читання лекцій (аудиторні заняття з використанням додаткових фото і відео матеріалів), проведення семінарських занять, підготовка доповідей з їх подальшим обговоренням в аудиторії, самостійну роботу аспірантів.

Рекомендована література

Основна

1. Ассман А. Простори спогади: форми та трансформації культурної пам'яті [Текст] / Алляйда Ассман. – Київ : Ніка-Центр, 2012. – 440 с.
2. Буряк Л. Інсталяція як біографічний конструкт: Гнат Павлович Житецький / Українська біографістика. 2017. Вип. 15. С. 13-42. http://ub.nbuv.gov.ua/doc/ubi_2017_15_4.
3. Ващенко В. Концепт «інтелектуальна біографія» та конструювання «наукових біографій» в українській історіографії // Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Вип.4. К., 2009. С. 475–486;
4. Коннертон, Пол. Як суспільства пам'ятають / Пер. з англ. С. Шліпченко. - К: Ніка-Центр, 2004. 184 с. (Серія «Зміна парадигми»; Вип. 7).
5. Менджулін В. Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні. Київ: НаУКМА, Аграр Медіа груп, 2010. 455 с.
6. Менжулін В. І. Біографія філософа після "смерті автора": випадок Фуко / В. І. Менжулін // Українська біографістика. 2010. Вип. 6. С. 40-53. Режим доступу: http://ub.nbuv.gov.ua/doc/ubi_2010_6_3.
7. Рікер П. Що таке текст? Пояснення та розуміння / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. 2-е вид., доповнене. – Львів: Літопис, 2001. С. 305-323.
8. Сучасна культурологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / К. В. Кислюк, В. А. Суковата, З. І. Алфьорова, О. В. Титар, Г. П. Ковальова / за заг. ред. К. В. Кислюка. К. : Кондор-Видавництво, 2018. 342 с.
9. Табачковський В.Г. Життєвий світ людини і пізнання: персоналістична інтерпретація / Філософська думка. 2006. № 2. С. 14-35.
10. Чишко В. Біографічна традиція та наукова біографія в історії та сучасності України. К., 1996. 238 с.

Додаткова література

1. Авраменко О. О. Особливості інтеграції українського актуального мистецтва в європейський мистецький простір: Досвід участі у Венеційській бієнале 2001 - 2007 // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. IV. Київ: ІПСМ АМУ, 2007. С. 25-39.
2. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Вип. 3, ч. 1. Київ, 1999. 211 с.
1. Алфьорова З. І. Візуальне мистецтво кінця ХХ – початку ХХІ століття: дис. докт. мистецтвознавства: 26.00.01. Харків, 2008. 501 с.
3. Булавина Н., Пилипенко І. Соціальні аспекти сучасних мистецьких практик // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. VI. Київ: ІПСМ АМУ, 2008. С. 253-259.
4. Бурлака В. П. Перевірка реальності: Виставка постмедійного мистецтва. Київ, 2005. С. 21-35.
5. Гарбар Г. А. До питання нової парадигми гуманітаризації // Духовна культура як домінанта українського життєтворення. Ч. 1. Київ: ДАКККіМ, 2005. С. 39-42.
6. Голуб О. Релятивізм як методологія сучасного мистецтва // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. IV. Київ: ІПСМ АМУ, Х., 2007. С. 104-110.
7. Даренський В. Ю. Типи духовності в історії культури // Духовна культура як домінанта українського життєтворення. Ч. 1. Київ: ДАКККіМ, 2005. С. 45-48.
8. Загороднюк В. П. Доцільність культури та зміст людського буття // Філософська і соціологічна думка. Вип. 9. Київ, 1992. С. 53-77.
9. Зязюн І. А. Художня творчість у вимірах безсвідомого / Професійно-художня освіта України: Зб. наук. праць / Ред. кол.: І. А. Зязюн, В. О. Радкевич, Р. Т. Шмагало та ін. Київ–Черкаси, 2002. С. 5–10.

10. Історія української культури / За загал.ред. І. Крип'якевича. 4-е вид., стереотип. Київ: Либідь. 656 с.
11. Кияновська Л. Психологічний портрет композитора як джерело пізнання індивідуального стилю // Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць ІПСМ НАМ України. Вип. 11. Київ: Музична Україна, 2010. С. 62-64.
12. Попович М. Аналітична філософія культури // Культурологічна думка: Щорічник наукових праць. Вип. 1. Київ, 2009. С. 9–18.
13. Черкашина М. Сучасна музична соціологія: напрямки, проблеми, перспективи (український та європейський контекст) // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 16: Культурологічні проблеми української музики (наукові дискурси пам'яті І. Ф. Ляшенка). Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського. С. 91–99.
14. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Київ: Вид-во «Оріє» при УКСП «Кобза», 1992. С. 13–23.
15. Beck Julie. Life's Stories / The Atlantic <https://www.theatlantic.com/health/archive/2015/08/life-stories-narrative-psychology-redemption-mental-health/400796/>.
16. Bourdieu Pierre. L'illusion biographique / Actes de la recherche en science sociales. 1986. № 6. P.69-72. https://www.persee.fr/doc/arss_0335-5322_1986_num_62_1_2317.
17. Handbook of Narrative Inquiry: Mapping a Methodology Edited by: D. Jean Clandinin. SAGE Publications, 2007.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
	Підсумкова контрольна робота	
5.	Екзамен	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань аспірантів

90–100–А– відмінно

вичерпна і розгорнута відповідь на питання з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців.

82–89–В– добре

грунтовна відповідь на питання з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців.

74–81–С– добре

повна відповідь на питання з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців.

64–73–D– задовільно	відповідь на питання в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача.
60–63–E– задовільно	відповідь на питання в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача.
35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання)	відповідь на питання в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача.
0–34–F– незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)	відповідь на питання на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні.